

9 HAZ. 1976

Handwritten signature and date

İÇİNDEKİLER CONTENTS

Önsöz	2
Preface	3
Gönül A. EYAPAN	
Anatolian Turkish Gardens	5
İnci ASLANOĞLU	
Glasgow Sanat ve Mimarlık Okulu ve Charles Rennie Mackintosh	23
Mehmet ADAM	
Design and Production of Architectural and Other Products	31
Ayhan LeCOMPTE and Cengiz YETKEN	
Physical Correlates of Neighborliness in Apartment Buildings	45
Mehmet ASATEKİN	
Postural and Physiological Criteria for Seating-a Review	55
Leila ERDER	
Factory Districts in Bursa During the 1860's	85
Sevgi AKTÜRE	
17. Yüzyıl Başından 19. Yüzyıl Ortasına Kadarki Dönemde Anadolu Osmanlı Şehrinde Şehirselleşmenin Yapının Değişme Süreci	101
Özcan ESMER	
Planlama ve Uygulamada Sibernetik Yaklaşım	129
Güven GÜLÖKSÜZ	
Rank-Size Distributions for Small Settlements in Turkey	145
İlhan TEKELİ	
Göç Teorileri ve Politikası Arasındaki İlişkiler	153

ÖNSÖZ

O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi bilimsel açıdan çevre sorunlarına kuramsal ve kılışsal yollardan ışık tutan, eğitim ve uygulamada değişik yönlendirmeleri araştıran yazıların oluşturacağı bir yayın olma çabası gütmektedir. Amacı çevre sorunları ile ilgili, gerek kavramsal gerekse de deneysel düzeyde araştırma yapan, çalışma sürdüren kişilere bir tartışma ve düşün alış-verişi olanağı sağlamak olarak saptanmıştır. İnsan-çevre ilişkilerini, çevre ile ilgili davranış ve tutumları inceliyen ve araştıran değişik akademik ve uğraşı dallarındaki kişilerin bilimsel çalışmalarını, yöntemlerini, deneyimlerini, bulgularını sonuç ve süreçlerini birbirlerine duyurabilme ve aktarma yollarını sağlamayı amaç edinen bir iletişim aracıdır bu dergi. Kapsamı içine girebilecek konular kısaca sıralanabilir : Çevrenin ve insanın birbirlerine olan karşılıklı etkenlikleri; değişik boyutta ve düzeydeki çevre etmenlerinin insanın algılamasında ve çevre ile olan fiziksel ve ansal alış-verişinde bıraktığı etkileri; insanın yaşama süreci içinde çevreye getirdiği değişiklikler ve bu değişikliklerin toplumların ve bireylerin bilişsel gereksinmelerinde yansımaları; çevresel zorlamalar karşısında ve değişen çevresel koşullar içinde insanın yalın davranımı; çevreyi değerlendirmesi, çevresel bilinci geliştirip pekleştirecek tüm olaylar dizisi.

Görüldüğü gibi kapsam oldukça geniş tutulmuştur. Çevre sorunları ve insan-çevre ilişkileri üstüne yapılan çalışmaları yansıtacak bilimsel bir dergi kesinlik ile ne yalnızca bir akademik ne de bir uğraşı dalının tekelinde kalabilir; içeriğinin özünde yatan ve bütün karmaşık sorunlara özgü olan çok yanlı ve değişik çalışma-dalları-arası bir nitelik gerektirir bu tür bir derginin kapsamı. Yine konunun gerektirdiği biçimde çalışmalar yerel ve yöresel olabileceği gibi geniş boyutları içeren, daha evrensel çalışmalara yönelik araştırma ve çalışmaların oluşturacağı yazıların yayını yapan, somut olduğu kadar soyut anlamdaki inceleme yazılarının oluşturacağı bu yayın organı, çevre sorunları ile ilgili bilgi üretimine ve geliştirilmesine bir katkıda bulunmak amacı ile düşünülüp gerçekleştirilmiştir. Koyu ve katı uğraşı anlayışının sınırları dışına çıkıp çeşitli bilgi dallarının insan-çevre ilişkilerine odaklaştığı ortak bir sorun olarak onayan bir düşünce, kanımızca üstüne eğilimesi, çözümlenmesinin yapılması ve çözüm seçeneklerinin belirginleşmesi için zorunlu bir koşuldur. Bu düşüncenin ürünü olarak bir bilgi birikimi sağlanması bunun çevre sorunları ile ilgili çok kişiye iletilebilmesi ve çeşitli bilim dallarında çalışma yapan kişilerin birbirlerini duyup dinlemesi ancak ortak konuların üstüne eğilen değişik yaklaşımların ve görüş açılarının bir araya gelmesi ile sağlanabilir. Bu gerçekler ile dergimiz ne yalnızca salt mimarlık, plancılık ve koruma-onarımcılık ile uğraşanların, ne de katı uğraşı anlayışının bir ürünü olan, dar çerçeveden olaylara bakan ve kendi uğraşları içinde bir bütünün gerçek anlamını yitirenlerin tekelindedir. İnsan-çevre ilişkilerine kendi açılarından yaklaşan birçok bilim dalının (örneğin:

toplumbilim, ruhbilim, çevrebilim, ekonomi, mühendislik, tarih, insanbilim, coğrafya) ürünü olan, bilimsel araştırma sınırları içinde sürdürülüp gerçekleştirilmiş ve çevre sorunlarına odaklanan yazılar oluşturacaktır bu dergiyi.

O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi, 1971-1975 yılları sırasında O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesinde teksir basımı ile çok sınırlı sayıda yayımlanan *Bülten*'in oluşturduğu bir düşün ürünüdür.

Çeşitli nedenler ile yayını aksayan ve çok sınırlı bir okuyucu kitlesine ulaşabilen *Bülten* gerçekte bu derginin bir başlangıcıdır. Niteliksel olmasa bile niceliksel bir değişikliğe uğradığından ve ileride doğabilecek bazı karışıklıklara yol açmasından duyduğumuz endişe ile yeni bir biçim ve daha geniş bir kapsam ile *O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi* adı ile bundan böyle yayıma başlıyoruz. Ümidimiz insan-çevre ilişkileri ve tüm çevre sorunları ile uğraşan, üstünde araştırma yapan kişilere faydalı bir kaynak sağlayabilmektir.

Derleyen

PREFACE

M.E.T.U. Journal of the Faculty of Architecture is intended as a publication that will shed light on the theoretical and practical issues of environmental problems as well as the different approaches related to the educational and applicational aspects of this field. Its aim is to provide the suitable media for those concerned with environmental problems, where they can discuss and exchange ideas both at conceptual and experimental levels. This journal initiates a

communication medium where students and researchers from different academic and professional disciplines can report their scientific research, methods, findings, and experiences with the processes related to man-environment relationships, environmental attitudes, and behavior. This encompasses the reciprocal influences of man and environment on one another; environmental factors at different levels that affect man's perception, and the exchange processes that take place both physically and naturally; the changes are imposed on the environment in one's life process and the reflection of these changes on the cognitive needs of societies and individuals; man's responses shown under environmental stress and changing environmental conditions; the total sequence of phenomena and incidents that eventually lead to environmental evaluation and environmental consciousness.

The scope of the journal is purposely kept broad. It is our strong contention that an academic journal for studies related to environmental problems and the man-environment relationship cannot be under the monopoly of one academic or professional discipline; the scope of such a journal must reflect the nature of its content and the multidisciplinary characteristic of all these complex relationships. Due to the nature of the field, studies and research reported may be of a universal nature with broader boundaries as well as of a local and regional nature; the material to be published can be at abstract and conceptual as well as concrete levels. Maintaining this broad scope should contribute to the development and accumulation of information concerned with environmental problems.

It is our belief that the necessary condition for different disciplines focusing their efforts on analyzing and developing alternatives for the man-environment relationship is to go beyond the limits of a narrowly and rigidly defined understanding of profession. Only with such an approach is it possible to provide the necessary media for communication between persons from different disciplines and to make developments available to the broad range of people concerned with environmental problems. With this in mind, our journal is not under the hegemony of "pure" architecture, planning or restoration; nor is it the reflection of only a rigid and limited professional outlook which is inevitably bound to lose the interactions within the true nature of a complex whole by looking at problems within a very narrowly structured framework. Therefore this journal is to consist of articles and reports of investigation by those from different disciplines (e.g. sociology, psychology, ecology, economics, engineering, history, anthropology, geography) studying the man environment relationship from their respective points of view but focusing of environmental problems.

M.E.T.U. Journal of the Faculty of Architecture is the outcome of the *Bulletin* which was published between 1971-1975 as a limited circulation mimeographed text. Although the *Bulletin's* issues and range of distribution were limited, it is the predecessor of this journal. There may have been few qualitative changes, but format and organizational changes have been such as to warrant beginning the publication afresh under a new name-*M.E.T.U. Journal of the Faculty of Architecture*. It is our hope to provide a source for all those who are concerned about the environment and man-environment relations.

Editor